

PROBLEMATIKA DOMÁCÍHO NÁSILÍ OČIMA OBYVATEL ČESKOKRUMLOVSKA

PROBLEMS OF VIOLENCE IN FAMILIES AS PERCEIVED BY INHABITANTS OF ČESKÝ
KRUMLOV SURROUNDINGS

Zuzana Knofličková

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, katedra právních oborů, řízení a ekonomiky

Summary

The violence in families poses a widespread and simultaneously least controllable type of the cruelty, which includes all features of the physical and sexual violence occurring just between persons, who should have the best relations to each other. Until recently, the violence in families was rather considered as a marginal problem in our society in spite of the fact that it is actually a serious problem of the society as whole. Conditions for providing social services aimed at these problems in particular regions are ever not ideal in our country. By the implementation of the research work, opinions were mapped of inhabitants of the region Český Krumlov concerning problems of the violence in families with putting emphasize on determining the level of the legal awareness in this field and level of knowledge concerning the existence of institutions dealing with these problems, which could be addressed by those, who become its victims.

Key words: violence in families – legal awareness – social services

Souhrn

Domácí násilí představuje široce rozšířený a zároveň nejméně kontrolovaný druh násilí, který v sobě zahrnuje všechny projevy psychického, fyzického a sexuálního násilí páchaného mezi osobami, které by k sobě měly mít nejbližší. Ještě donedávna bylo domácí násilí, byť jde o závažný celospolečenský fenomén, považováno spíše za okrajový problém naší společnosti. Také vybavení jednotlivých regionů sociálními službami zabývajících se touto problematikou není u nás stále ještě ideální. Realizací výzkumu byly zmapovány názory obyvatel regionu Český Krumlov týkající se problematiky domácího násilí s akcentem na zjišťování úrovně právního povědomí v této oblasti a úrovně informovanosti o existenci institucí zabývajících se touto problematikou, kam by se mohli obrátit v případě, že se stanou obětí domácího násilí.

Klíčová slova: domácí násilí – právní povědomí – sociální služby

Současný stav

Domácí násilí zahrnuje všechny druhy fyzického, sexuálního a psychického násilí ve všech typech intimních vztahů. Jednoznačně dominuje fyzické a psychické násilí, sexuální násilí není tak časté (Co je domácí násilí, 2005). Nejhoršího násilí se dopouštějí muži na svých partnerkách. Násilí se může objevit také ve formě násilí ženy na muži, ale také ve vztahu osob stejného pohlaví či mezi generacemi;

konflikty s velmi intenzivním násilím vznikají i mezi sourozenci. Jedná se o ovládací chování a ničí tisíce životů. Domácí násilí je mnohem častější, než si lidé uvědomují. Zkušenosti z jiných států ukazují, že se jedná o jednu z nejrozšířenějších forem násilí páchaného mezi lidmi, a to o formu nejskrytější. Podle empirických šetření postihuje domácí násilí asi 10 % partnerských vztahů, přičemž naprostou většinu obětí domácího násilí tvoří ženy

(95 %). K domácímu násilí dochází ve všech sociálních vrstvách bez ohledu na vzdělání, sexualitu, náboženství, životní styl, věk, sociální nebo etnický původ (5). Je zřídka jednorázovou záležitostí. Fyzické a sexuální zneužívání se stává častějším a krutějším s postupující dobou, někdy skončí až teprve v okamžiku, kdy je jedna osoba zavražděna druhou. Ostatní formy násilí nebo ovládacího chování mohou pokračovat po dlouhou dobu (2).

Právní zakotvení domácího násilí v ČR

Dlouhou dobu bylo vnímáno násilí uvnitř rodiny anebo uvnitř partnerských vztahů jako privátní záležitost. Pouze v případech, kdy byla jednoznačně překročena hranice k (těžkým) trestným činům, následovala oficiální reakce podobě trestního stíhání. V posledních 20 letech se postoje k domácímu násilí výrazně změnilo. Nejříve v SA a následně v Evropské unii jsou přijímána různá legislativní a také sociální opatření s cílem včas intervenovat a řešit případy domácího násilí. U nás je možné za bod zlomu považovat rok 2004, kdy dal stát najevo svoji vůli netolerovat domácí násilí (3). Od 1. 6. 2004 platí nové ustanovení trestního zákona o trestném činu domácího násilí. Zákonodárce nově upravil § 215a trestního zákona (novela trestního zákona pod číslem 91/2004 Sb.) takto: § 215a Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě.

(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým způsobem nebo na více osobách, nebo

b) pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu (Braňme se domácímu násilí).

Tímto krokem došlo k uzákonění povinnosti orgánů činných v trestním řízení stíhat agresora domácího násilí bez ohledu na skutečnost, zda k němu poškozený dá souhlas. V mnoha případech však domácí násilí nedosáhlo trestněprávní roviny a nebylo tak možno využít prostředky, které poskytuje trestní řád. Přesto bylo nutno i v těchto případech obět domácího násilí chránit. Odbor bezpečnostní

politiky za tímto účelem vydal pro policii stanovisko, v němž doporučoval v daných případech využití oprávnění o zajištění agresora na dobu 24 hodin, které je upraveno zákonem o policii.

Nový způsob řešení domácího násilí přinesl zákon č. 135/2006 Sb., který zakotvil nové oprávnění Policie ČR v podobě institutu vykázání. Od 1. ledna 2007 je policie oprávněna, zjistí-li, že se v daném případě jedná o domácí násilí, násilnou osobu ze společného obydlí vykázat. Vykázání je preventivním opatřením směřujícím k ochraně ohrožených osob. Je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Jinými slovy, policie násilnou osobu vykáže vždy tehdy, zjistí-li, že se v dané věci jedná o případ domácího násilí. Současně pak může být jednání násilné osoby vyšetřováno v rámci trestního řízení, lze-li jednání násilné osoby kvalifikovat jako trestný čin, případně, nedosáhlo-li jednání násilné osoby intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení (3).

Vykázání poskytne časový prostor, během něhož má ohrožená osoba možnost bez psychického či jiného nátlaku násilné osoby pochopit situaci, v níž se nachází, a uspořádat si vlastní záležitosti za využití dalších právních nástrojů (návrh na vydání předběžného opatření, návrh na rozvod manželství, vyřešení společného bydlení, podání trestního oznámení a podobně), a to v součinnosti se specializovanými pracovišti poskytujícím i ohroženým osobám základní pomoc v oblasti sociálně právní, psychologické a organizační (11).

Pro domácí násilí je charakteristické:

1. opakovanost – jednání, které má svůj vývoj, opakované projevy, často trvá velice dlouhou dobu, intervaly mezi jednotlivými útoky se zkracují. Není to tedy jednorázový či ojedinělý incident;
2. postupný nárůst intenzity – začíná zpravidla psychickým násilím, postupně se přidává fyzické násilí, útoky směřují proti lidské důstojnosti, posléze proti zdraví, mohou vyústit až v útoky proti životu;
3. jasné role – domácí násilí se odehrává mezi blízkými osobami (manželé, partneři, rodiče, děti, prarodiče, vnoučata, sourozenci), kde lze jasně rozlišit roli ohrožené

a násilné osoby, role se nezaměňují, nejedná se o tzv. italská manželství;

4. soukromí – k násilí dochází zpravidla beze svědků, v soukromí společného obydlí, jednotlivé incidenty se však mohou odehrát i mimo soukromí.

Zjistí-li policie, že se v daném případě jedná o případ domácího násilí a hrozí zde také další útoky, je oprávněna násilnou osobu na místě ze společného obydlí vykázat a současně s tím jí zakázat vstup do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí na dobu 10 dnů. Tato doba nemůže být v žádném případě zkrácena. Policista takto rozhodne z úřední povinnosti, tzn. pokaždé, jsou-li pro takový postup splněny podmínky. Souhlas ohrožené osoby se nevyžaduje.

Vykázaná osoba je povinna neprodleně opustit společné obydlí a vydat policii klíče od společného obydlí. Předtím je jí umožněno si za přítomnosti policie vzít ze společného obydlí výlučně věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a dokumenty. Policie poskytne vykázané osobě informace o možnostech ubytování v daném místě, případně jí umožní si ubytování telefonicky zajistit z policejní služby. Vykázanou osobu policisté poučí o jejich právech a povinnostech. Do 24 hodin je pak vykázaná osoba oprávněna si za asistence policie vyzvednout další osobní věci nebo věci nezbytné pro podnikání či výkon povolání.

Ohrožená osoba je policií poučena o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí. Policie předá ohrožené osobě kontakty na pomáhající instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem. Dále poučí ohroženou osobu o možnosti podat návrh soudu na vydání předběžného opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Do 24 hodin od vstupu do společného obydlí policie vypracuje písemné vyhotovení rozhodnutí o vykázání, které do 24 hodin doručí krajskému intervenčnímu centru, které bezodkladně (nejdéle do 48 hodin) kontaktuje ohroženou osobu a nabídne jí svou pomoc, která zahrnuje jednak pomoc psychologicko-sociální, ale také pomoc při uplatňování práv

ohrožené osoby (např. pomoc při podání návrhu podle § 76b o.s.ř.).

Do 3 dnů od vydání rozhodnutí o vykázání policie provede kontrolu, zda rozhodnutí o vykázání dodržuje vykázaná i ohrožená osoba. Jestliže vykázaná osoba nerespektuje rozhodnutí o vykázání a zdržuje se ve společném obydlí či v bezprostředním okolí společného obydlí, na něž se vykázání vztahuje, dopouští se přestupku podle § 46 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a v případě opakovaného nebo závažného porušení (např. útoky na ohroženou osobu) se dopustí trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. e) trestního zákona.

Na řízení o vykázání se subsidiárně vztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Proti rozhodnutí o vykázání lze podat do 15 dnů odvolání, o němž rozhoduje krajská správa Policie ČR. Poté lze podat žalobu ke správnímu soudu na nezákonné rozhodnutí podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Významnou možností pro oběti domácího násilí, které chtějí řešit svou situaci, je možnost domáhat se ochrany cestou občanskoprávního řízení u soudu. Oběť domácího násilí může podat návrh soudu, aby vydal předběžné opatření. Soud o tomto návrhu rozhodne do 48 hodin a může násilné osobě uložit zejména, aby dočasně opustila byt nebo dům společně obývaný s ohroženou osobou, jakož i jeho bezprostřední okolí, nebo do něj nevstupovala a aby se zdržela setkávání s ohroženou osobou a navazování kontaktů s ní. Toto předběžné opatření soudu trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti. Takový návrh může ohrožená osoba podat, aniž by mu předcházelo vykázání, které provedla policie. Může jej však podat i v době, kdy platí vykázání provedené policií (v tomto případě se desetidenní lhůta platnosti prodlouží do doby, než civilní soud rozhodne o předběžném opatření).

Pokud by během této doby bylo zahájeno řízení ve věci samé (řízení o rozvod manželství, svěření dětí do péče a úprava styku, vypořádání společného jmění manželů, úprava práva k bytu apod.), může soud na návrh ohrožené osoby prodloužit trvání předběžného opatření, maximálně však na dobu jednoho

roku.

Důležité je však třeba zdůraznit, že popsáný postup (řízení u civilního soudu) závisí na aktivitě ohrožené osoby, tzn. že ona sama se musí rozhodnout, že takto situaci chce řešit a musí podat návrh na vydání předběžného opatření, případně návrh na zahájení řízení ve věci samé (3).

Oběti domácího násilí se mohou také samy obrátit na intervenční centra, v nichž pracují speciálně vyškolení pracovníci (zákon o sociálním zabezpečení). Ta plní koordinační úlohu mezi zúčastněnými institucemi (orgány sociálně právní ochrany dětí, obcemi, orgány Policie ČR a obecní policie, nestátními a charitativními organizacemi) a vyhodnocovat jejich vzájemnou spolupráci. Pomoc osobám ohroženým násilným chováním se poskytuje převážně na základě podnětu doručeného intervenčnímu centru Policií ČR (opis rozhodnutí o vykázaní). Centra zjišťují, zda byla obětem poskytnuta dostatečná pomoc, poskytují poradenskou činnost a budou povinna oznamovat příslušnému krajskému úřadu počet osob, kterým byla pomoc poskytnuta (11).

Profesionální pomoc nejen obětem domácího násilí, ale všem obětem trestné činnosti poskytuje např. Bílý kruh bezpečí, který kromě přímé a konkrétní pomoci, kterou poskytuje jednotlivým obětem, významným způsobem přispěl k řešení tohoto závažného celospolečenského problému tím, že se podařilo domácí násilí dostat jak do povědomí společnosti, tak především do popředí pozornosti zákonodárců a byla přijata nová právní úprava zahrnující institut vykázaní. Bílý kruh bezpečí provozuje také telefonickou linku s nepřetržitým provozem pro oběti domácího násilí – DONA linka, jejíž pracovníci (specialisté na problematiku domácího násilí) poskytnou volající oběti informace o možnostech řešení, rady a kontakty na další služby pomoci (4).

Na rozmístění sociálních služeb zabývajících se touto problematikou jsou patrné regio-

nální odlišnosti. Ne všechny regiony jsou těmito službami dostatečně vybaveny. Existují samozřejmě služby, na které se člověk může obrátit kdekoliv, bez ohledu na to, kde se právě nachází, například telefonické služby (Linky důvěry), lékaři či Policie ČR, které jsou hojně zastoupeny v každém regionu. Avšak některé služby, které jsou nezastupitelné a měly by řešit aktuální regionální problematiku domácího násilí, bychom v některých regionech marně hledali nebo jsou zde zastoupeny jen velmi spíše, jedná se zejména o poradny zabývající se danou problematikou, o azylové domy, krizová centra aj.

Oběti domácího násilí se v současné době mohou obrátit zejména na tyto služby:

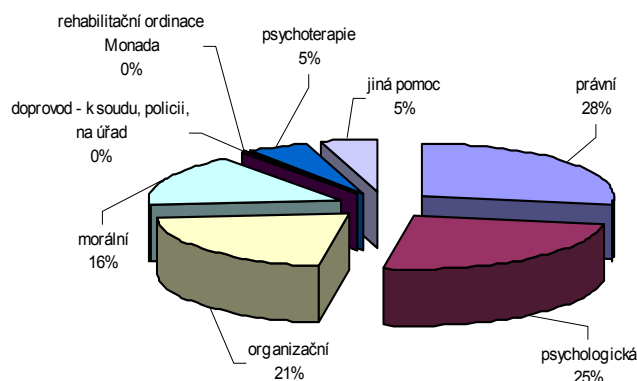
- Linky důvěry
- Občanské poradny – pomohou občanovi orientovat se v problémech, se kterými si on neví rady; poradenství se týká sociální problematiky, rodinných a mezilidských vztahů vůbec, lidských práv, pracovněprávní problematiky, bydlení, spotřebitelských vztahů aj. (Např. do občanské poradny se mohou přijít poradit lidé, kteří mají problém s odchodem ze zaměstnání za nějakých komplikovaných podmínek a nevědí, jestli mají nárok na odstupné).

Mezi nejznámější poradny v ČR patří např. Bílý kruh bezpečí (BKB), ROSA – centrum pro oběti domácího násilí atd.

Jiné služby pomoci:

- Lékařská pomoc
- Psychologická pomoc
- Policie
- Poradny
- Azylové domy (pro matky s dětmi)
- Centrum krizové intervence
- Dětské krizové centrum
- Diecézní a oblastní charity (Užitečné adresy a kontakty, 2005).

Graf č. 1. Druh poskytnuté pomoci obětem domácího násilí klientům Bílého kruhu bezpečí v roce 2006

Zdroj: Statistiky za rok 2006

Na rozdíl od většiny ostatních trestných činů oběti znají velmi dobře pachatele a navíc s ním sdílejí mnoho společného (děti, okruh známých, majetek, bankovní účty aj.). Také intimní vztahy blokuji ochotu oběti trestný čin oznamovat a spolupracovat s policií, soudy a dalšími institucemi.

Řešení problému domácího násilí tedy není jednoduchou záležitostí, vystoupit ze začarovaného kruhu domácího násilí představuje pro oběť vždy velkou dávku odvahy a síly, proto je důležité, aby se oběť nebála obrátit na policii a další pomáhající instituce, které jí poskytnou svou pomoc a radu. Významný je však i vklad celé společnosti při řešení tohoto problému. Domácí násilí nesmí být přehlíženo a v žádném případě nijak tolerováno, proto každý, kdo má podezření, že v jeho okolí dochází k domácímu násilí, by měl na tento problém upozornit, byť i jen prostým předáním informací a kontaktů na pomáhající instituce, aby sama oběť získala informace o tom, že domácí násilí není něčím, co musí snášet (3).

Jestliže chceme oběti domácího násilí podat odvalu, aby vyšla se svým problémem na veřejnost, musíme ji nejdříve přesvědčit, že ji

společnost nebude odsuzovat, ale naopak podporovat např. azylem, speciálním policejním hlídkováním atd. Pak teprve může fungovat krizová intervence, viktimologické poradenství a psychologická pomoc zaměřená na obnovu víry v normální život a rekonstrukci životních perspektiv (7).

Násilí v rodinách bude možné zabránit jen tehdy, když se jednotlivé instituce budou v jeho řešení doplňovat a budou navzájem spolupracovat (8). Nezbytným krokem v pomoci obětem všech forem násilí, především však v případech domácího násilí a znásilnění, je tedy vytvoření zásahových týmů složených ze zdravotní, sociální, právní a policejní pomoci. V návaznosti je třeba zajistit sociální podporu, ale i psychoterapii – počet institucí, které jí poskytují, je zatím nedostatečný. Není například etické, správné ani výchovné, když žena, která je obětí, utíká s dětmi do azylu a ten, kdo ubližuje, zůstává v bytě. Děti tak získají pocit, že síla, brutalita a násilí se vyplatí. A tato informace v nich zůstane a jednou může vzkličít a propuknout. Všichni se pak pozastavujeme nad úlety mladistvých, ale oni třeba prožili právě takováhle dramata (6).

Cíl průzkumu, metodika, cílová skupina

Dosažení cíle výzkumu spočívajícího ve zmapování názorů a postojů obyvatel, týkajících se problematiky domácího násilí, se odvíjel od provedení řízeného rozhovoru s obyvateli regionu Český Krumlov.

Ze základního souboru 59 941 obyvatel byl vybrán náhodným výběrem vzorek, který činil 1 000 obyvatel, se záměrem vytvořit tak výzkumný soubor takového rozsahu, který by poskytl validní výsledky. Občané regionu Český Krumlov byli osloveni v jednotlivých místech daného regionu: zastávky autobusů, okolí prodejních center, vybrané střední školy, domy s pečovatelskou službou, úřady práce, různé podniky, firmy, státní organizace atd.

Pomocí otázek kladených při řízeném rozhovoru byly zachycovány názory obyvatel týkající se problematiky domácího násilí s akcentem zejména na zjišťování úrovně právního povědomí v oblasti domácího násilí a úrovně informovanosti o existenci institucí zabývajících se touto problematikou, kam by se mohli obrátit, v případě že se stanou obětmi domácího násilí.

Ve většině odpovědí na kladené otázky byly patrné rozdíly v odpovědích mužů a žen a v závislosti na jejich věku. Tyto rozdíly však nebyly natolik markantní, aby bylo nutno je v rámci této publikace podrobněji rozpracovávat.

Pro lepší orientaci je třeba zmínit několik základních demografických údajů. Rozloha okresu Český Krumlov je 1 615 km². Je třetím největším okresem v Jihočeském kraji (zaujímá 14,3 % jeho plochy). Hustotu obyvatelstva (36,9 obyvatele na km²) má okres nejmenší nejen v Jihočeském kraji, ale i v celé České republice. V 46 obcích okresu žije celkem 59,9 tis. obyvatel (k 31. 12. 2003). Více než polovina obyvatel okresu žije v některém z 5 měst (Český Krumlov, Kaplice, Horní Pláná, Velešín a Vyšší Brod), z toho v samotném městě Český Krumlov má trvalý nebo dlouhodobý pobyt téměř 14,5 tis. osob.

Rovněž nelze opomenout uvést výčet nejdůležitějších sociálních služeb na českokrumlovsku zabývajících se domácím násilím. Jedná se především o azylový dům pro matky s dětmi jehož klienty jsou osamělé matky s malými dětmi, které se ocitly v obtížné životní situaci (přechodné, dočasné ubytování).

Aby se člověk mohl stát klientem azylového domu, musí být v obtížné životní situaci, musí mít aspoň jedno dítě a příjem, ze kterého je možné hradit ubytování (dávky SSP, dávky sociální péče). Jen ve výjimečných případech zde může být osamělá žena. Pobyt se ukončuje po dvou měsících nalezením vlastního bydlení za pomoci pracovnice azylového domu. Ve výjimečných případech lze spolupráci prodloužit. Dalším aktérem na poli domácího násilí je Linka důvěry České Budějovice, o.p.s., MÚ Český Krumlov, odbor školství, sociálních věcí a zdravotnictví (koordinátor sociální péče – kurátor pro dospělé a péče o děti), který zprostředkovává poradenskou činnost a pomoc a rovněž Český červený kříž, oblastní spolek ČK. Pokud by občan okresu Český Krumlov nebyl s touto nabídkou spokojen, musí se poohlédnout po službách v rámci Jihočeského kraje, především pak v Českých Budějovicích, kde se nacházejí služby zaměřené na poradenství dívkám a ženám, krizová centra, psychologické poradny atd.

Vlastní výzkum

Otázka č. 1 Co si vybavíte pod pojmem „domácí násilí“?

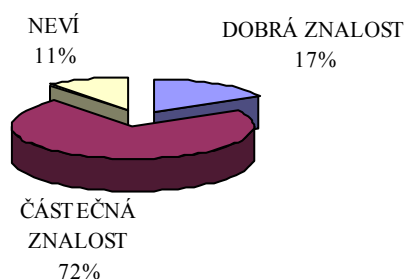
(Respondenti zde měli možnost uvést libovolný počet odpovědí.)

Drtivá většina respondentů uvedla formu fyzického a psychického týrání. Dále se často objevovalo násilí sexuální. Zcela sporadicky respondenti uváděli násilí ekonomického rázu a různého omezování či vydírání. Odpovědi jsem zpracovala do tří kategorií:

- DOBRÁ ZNALOST – respondenti uvedli 3 a více forem domácího násilí (DN).
- ČÁSTEČNÁ ZNALOST – respondenti uváděli 1 až 2 formy DN.
- NEVÍ – respondent vůbec neodpověděl či uvedl, že neví.

Je velmi zajímavé, že se většina dotázaných nedokázala k této otázce lépe vyslovit. Většina respondentů (722, tj. 72 %) uvedla pouze jednu, popřípadě dvě různé formy DN. Nejčastěji fyzickou a psychickou formu násilí. 166 (17 %) respondentů se v této problematice orientovalo lépe a někteří uvedli až 4 formy domácího násilí. 112 dotázaných (11 %) se k této otázce nedokázalo vyjádřit a odpovědělo, že neví.

Graf č. 2 Odpovědi celkem

Zdroj: vlastní výzkum

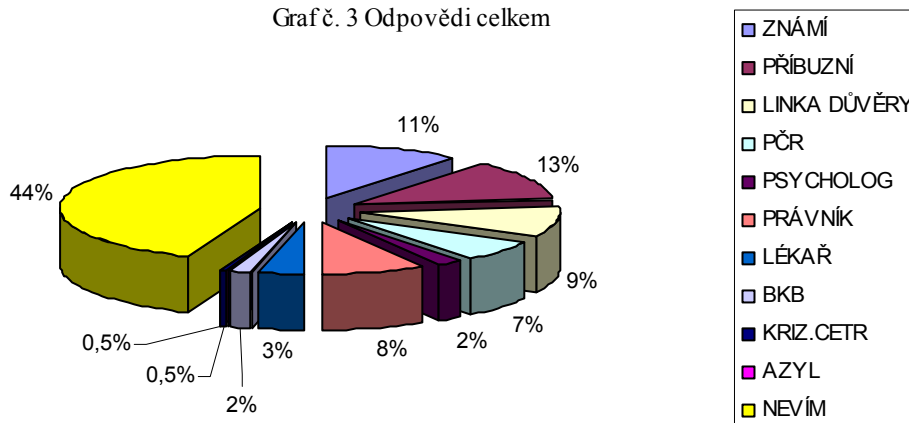
Otázka č. 2 Máte představu jak byste řešil/a svoji životní situaci v případě, že se stanete obětí domácího násilí? Věděl/a byste, kam se v tomto případě obrátit? Jakou sociální službu vyhledat?

(Respondenti zde měli možnost uvést libovolný počet odpovědí.)

Jen málo respondentů bylo schopno uvést nějaký konkrétní typ sociální služby touto problematikou se zabývající. Překvapující je fakt, že nejčastější odpovědí bylo „nevím, patrně bych nic nepodnikl/a, nikam bych se neobracel/a, tato odpověď se vyskytla 568krát, odpovědělo tak 44 % respondentů. 13 % re-

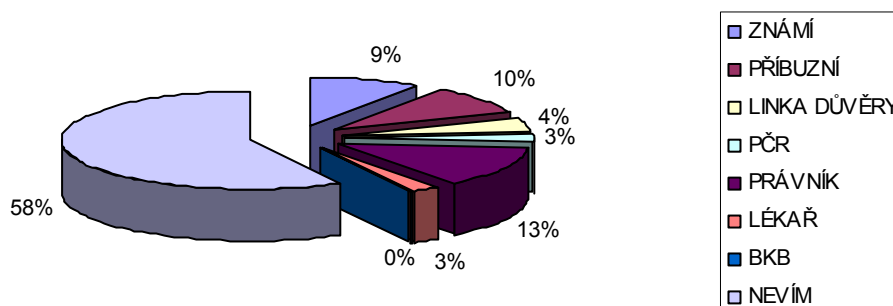
spondentů by hledalo pomoc u svých příbuzných a 11 % u známých. 9 % dotázaných uvedlo Linku důvěry, jednalo se především o ženy, 8 % dotázaných by se v tomto případě obrátilo na právníka, zde převažovali naopak spíše muži. Na Policii ČR by se obrátilo 7 % dotázaných, především žen a ponejvíce do 29 let věku. U svého lékaře by hledala pomoc 3 % respondentů, 2 % by se obrátila na Bílý kruh bezpečí a nejméněkrát bylo zmíněno krizové centrum, respektive centrum krizové intervence (0,5 %) a Azylový dům pro matky v Českém Krumlově (0,5 %).

Graf č. 3 Odpovědi celkem

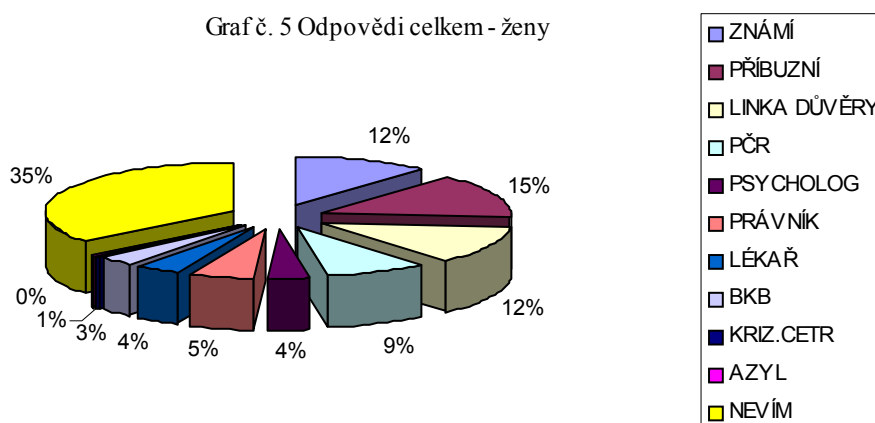
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 4 Odpovědi celkem - muži

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 5 Odpovědi celkem - ženy

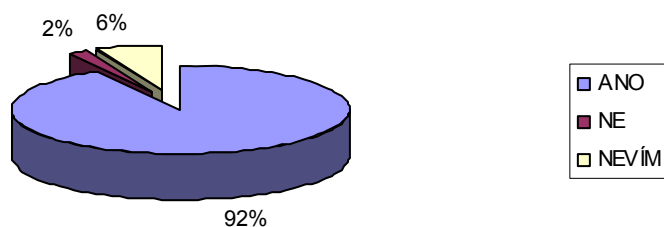
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 3 Domníváte se, že v případě domácího násilí se jedná o porušení práv a svobod poškozeného, týraného člověka?

Celých 92 % dotázaných (919) je přesvědčeno o tom, že v případě domácího násilí se

jedná o porušení práv a svobod poškozeného, týraného člověka. 6 % respondentů (63) nevědělo a pouhá 2 % dotázaných (18) si myslí, že k porušení lidských práv a svobod v tomto případě nedochází.

Graf č. 6 Odpovědi celkem

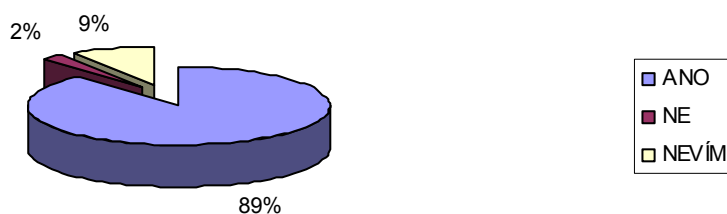
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 4 Domníváte se, že v případě domácího násilí se jedná o trestný čin? (Domníváte se, že je domácí násilí trestně postižitelné?)

O něco méně dotázaných (887, tj. 89 %) než u předchozí otázky se domnívá, že se

v případě domácího násilí jedná o trestný čin. 90 respondentů (9 %) neví a 23 respondentů (2 %) je přesvědčeno, že domácí násilí trestně postižitelné není.

Graf č. 7 Odpovědi celkem

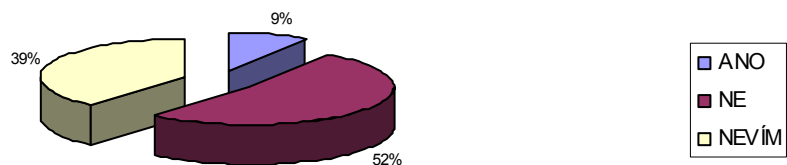
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 5 Setkal/a jste se již někdy ve svém okolí s případem domácího násilí?

Na tuto otázku neodpovědělo 11 respondentů. Z těch, kteří odpověděli, se převážná většina (519, tedy 52 %) s domácím násilím ve svém okolí nesetkala. 382 respondentů (39 %)

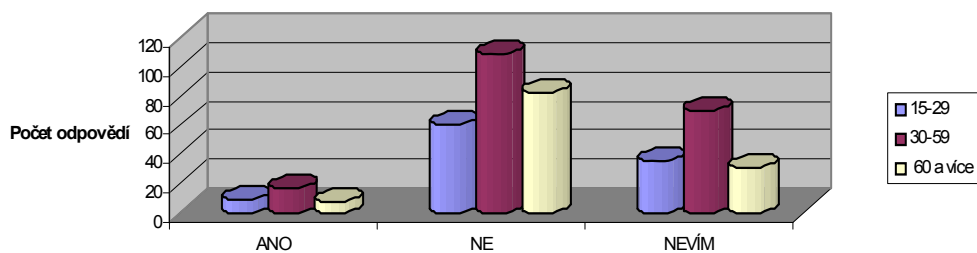
neví, respektive si není jisto, zda se v daných případech skutečně jednalo o domácí násilí a pouhých 88 dotázaných (9 %) se domnívá, že se ve svém okolí s nějakým případem domácího násilí skutečně setkala.

Graf č. 8 Odpovědi celkem

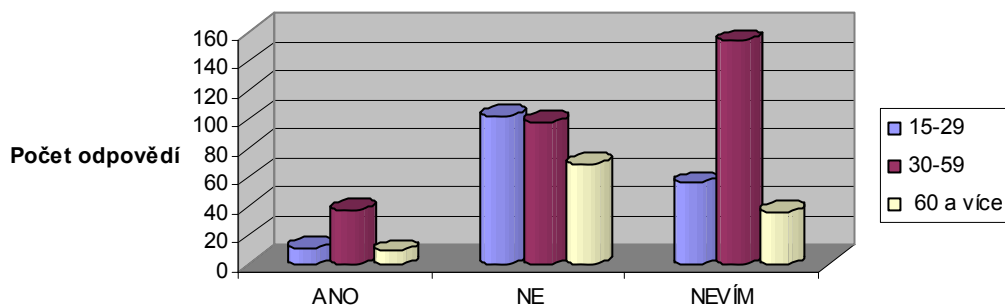
Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 9 Setkali jste se již s DN? - MUŽI

Zdroj: vlastní výzkum

Graf č. 10 Setkali jste se již s DN? - ŽENY

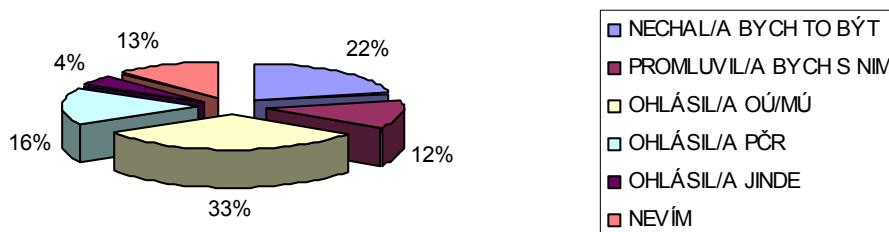
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 6 Pokud byste si byl/a jistý/a, že u Vašich sousedů dochází opakovaně a evidentně k domácímu násilí, jak byste se zachoval/a?

Na tuto otázku neodpovědělo 125 respondentů. Z těch, kteří odpověděli, by největší část (327, tj. 33 %) ohlásila takovýto případ obecnímu či městskému úřadu. 220 dotázaných (22 %) by se touto záležitostí nezabývalo s tím, že se svým sousedům „přeci nebudou plést“ do jejich soukromých rodinných záleži-

stí. 163 respondentů (16 %) by se obrátilo na Policii ČR, 125 dotázaných (13 %) nevědělo, jak se v takovéto situaci zachovat. 121 dotázaných (12 %) by se snažilo se svými sousedy promluvit – oběti poradit a násilníkovi domluvit. 44 respondentů (4 %) by takovýto případ ohlásilo na jiných místech, nejčastěji byl jmenován Azylový dům pro matky s dětmi v Českém Krumlově a také Linka důvěry, kde by se snažili získat informace, jak sousedům poradit v dalším postupu.

Graf č. 11 Odpovědi celkem

Zdroj: vlastní výzkum

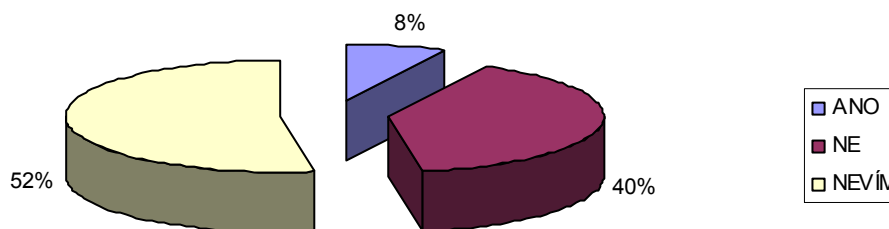
Otázka č. 7 Domníváte se, že je ve Vaší obci/měště a nejbližším okolí (pro Vás dostupném okolí) dostatek sociálních služeb zabývajících se domácími násilím?

Převážná většina dotázaných (525, tj. 52 %) na tuto otázku nedokázala odpovědět proto, že se o tuto problematiku nezajímá. 399 dotázaných (40 %) si myslí, že v jejich obci/měště a nejbližším okolí je množství sociálních slu-

žeb zabývajících se domácími násilím zcela nedostatečné a 76 respondentů (8 %) je naopak přesvědčeno o dostatku takovýchto služeb.

U této otázky nebyly výrazné rozdíly v odpovědích respondentů v závislosti na jejich věku, avšak byly patrné rozdíly v závislosti na tom, v jak velké obci dotázaní žijí a rovněž odpovědi ovlivnilo pohlaví dota-

Graf č. 12 Odpovědi celkem

Zdroj: vlastní výzkum

ZÁVĚR

Lze konstatovat, že dotázaní sice mají poměrně vysokou úroveň právního povědomí o této problematice, avšak úroveň znalostí o tom, kam se obrátit v případě, že by se stali obětí domácího násilí, značně zaostává. Převážná většina respondentů by se v takovém případě obracela na své příbuzné, známé, místní obecní úřady, na Policii ČR atd., avšak na konkrétní sociální služby touto problematikou se zabývající by se obrátilo jen velmi málo dotázaných, což pramení z nedokonalé informovanosti o těchto službách a také z malé nabídky těchto služeb.

LITERATURA

1. Braňme se domácímu násilí!. [online]. [cit. 2005-2-27]. Dostupné z: <http://www.iustin.cz/art.asp?art=231>.
2. Co je domácí násilí? [online]. [cit. 2005-4-2]. Dostupné z: <http://www.bkb.cz>.
3. Čírtková, L.: Domácí násilí. Kriminalistika [online].03/2006 [cit. 2007-10-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/2006/03/cirtkova.pdf>.
4. Domácí násilí. Bezpečnost a prevence. [online]. [cit. 2007-10-01]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/project/article.php?id=28964.
5. Domácí násilí jako součást problematiky rovnosti mužů a žen. [online]. [cit. 2005-2-22]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/scripts/clanek.asp?lg=1&id=719>.
6. Dunovský, J., Dytrich, Z., Matějček, Z. et al.: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě, 1. vyd., Praha: Grada, 1995. s. 245. ISBN 80-7169-192-5.
7. Instrukce pro postup a vzorové řešení případů domácího násilí (zahraniční inspirace). [online]. [cit. 2005-4-2]. Dostupné z: <http://www.bkb.cz>.
8. Szczepaniková, A., Žáková, M., Langhansová, H.: Jak jednat v případech domácího násilí? praktická doporučení pro příslušníky/příslušnice Policie ČR, 1. vyd., Brno: Liga lidských práv. 2004, s. 24.
9. Užitečné adresy a kontakty. [online]. [cit. 2005-4-2]. Dostupné z: <http://www.bkb.cz>.
10. Statistika 2006. Klienti Bílého kruhu bezpečí, rok 2006 – osobní kontakt. [online]. [cit. 2007-9-12]. Dostupné z: <http://www.bkb.cz>.
11. Zákon na ochranu před domácím násilím – základní otázky a odpovědi. [online]. [cit. 2006-11-9]. Dostupné z: <http://www.bkb.cz>.

Zuzana Knoflíčková
zuzanaknoflickova@seznam.cz